

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2022 m. rugsėjo 14 d. Nr. 429-450
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Revolut Bank UAB* (buvusi *Revolut Payments UAB*¹) (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2022 m. gegužės 21 d. ir 2022 m. gegužės 24 d. pareiškėjas jam išduota mokėjimo kortele atliko dvi 1 000 GBP vertės lėšų pervedimo operacijas gavėjo Y. Y. naudai (toliau – Ginčijami mokėjimai).

2022 m. gegužės 25 d. pareiškėjas susisiekė su banku per mobiliąją susirašinėjimo programėlę ir nurodė, kad atliko dvi lėšų pervedimo operacijas (Ginčijamus mokėjimus) į banko sąskaitą, esančią Didžiojoje Britanijoje, siekdamas įsigyti du bilietus į varžybas, tačiau paaiškėjo, kad minėti bilietai yra netikri ir pareiškėjas tapo sukčių auka.

Banko klientų aptarnavimo specialistas perdavė pareiškėjo suteiktą informaciją banko specializuotai sukčiavimo prevencijos komandai, ši paprašė pareiškėjo papildomai suteikti išsamesnės informacijos, kad dėl galimo sukčiavimo atvejo būtų pradėtas išsamus tyrimas. Paaiškindamas Ginčijamų mokėjimų įvykdymo aplinkybes, pareiškėjas nurodė, kad jo draugas „Twitter“ socialiniame tinkle rado „Global tickets direct Ltd.“ paskyrą, kurioje buvo nurodyta, kad jie yra bilietų perpardavinėtojai ir prekiauja bilietais į įvairius renginius, tarp jų ir į Čempionų lygos finalą Paryžiuje. Pareiškėjas, daugiau pasidomėjęs „Global tickets direct Ltd.“ veikla ir radęs, jo teigimu, tik teigiamus atsiliepimus, nusprendė iš šio perpardavinėtojo įsigyti du bilietus į Čempionų lygos finalą. Pareiškėjas, pateikdamas paaiškinimus, banko darbuotojui nurodė, kad pirmąjį Ginčijamą mokėjimą atliko 2022 m. gegužės 21 d. ir bilietus į varžybas turėjo gauti tą pačią dieną. „Global tickets direct Ltd.“ „WhatsApp“ mobilijoje susirašinėjimo programėlėje pareiškėjui nurodė, kad bilietas bus atsiųstas pirmadienį, t. y. 2022 m. gegužės 23 d., tačiau bilietą (PDF formatu) pareiškėjas gavo antradienį, t. y. 2022 m. gegužės 24 d. Pareiškėjo teigimu, bilietas atrodė tinkamai, todėl tą pačią dieną, t. y. 2022 m. gegužės 24 d., pareiškėjas atliko antrąjį Ginčijamą mokėjimą tam pačiam lėšų gavėjui Y. Y. už antrąjį bilietą į Čempionų lygos finalą ir gavo bilietą, tačiau netrukus pastebėjo, kad biliete nurodyta vieta neegzistuoja. Tos pačios dienos vakarą pareiškėjas pamatė, kad „Global tickets direct Ltd.“ turima „Twitter“ socialinio tinklo paskyra ištrinta, o susisiekti su minėtais perpardavėjais per „WhatsApp“ mobiliąją susirašinėjimo programėlę tapo neįmanoma, nes nė viena žinutė nepasiekdavo adresato.

2022 m. gegužės 25 d. pareiškėjas kreipėsi į policiją ir tą pačią dieną bankui susirašinėjimo programėlėje pateikė policijos ataskaitą.

2022 m. gegužės 25 d. banko specializuota sukčiavimo prevencijos komanda priėmė sprendimą neatlyginti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų vertės, įvertinusi, kad pareiškėjas buvo įspėtas banko automatizuotų sistemų apie abejotiną bei įtartą siekiamą atlikti Ginčijamų mokėjimų pobūdį ir kad, atlikus minėtus Ginčijamus mokėjimus, egzistuoja reali tikimybė, kad pareiškėjas taps sukčių auka ir praras pervestas lėšas.

Pareiškėjas nesutinka su tokiu banko sprendimu nekompensuoti jam Ginčijamų mokėjimų

¹ *Revolut Payments UAB* buvo reorganizuota, ją prijungiant prie *Revolut Bank UAB*, todėl nuo 2022 m. liepos 1 d. *Revolut Payments UAB* teisės ir pareigos pagal jos sudarytas galiojančias finansinių paslaugų ir kitas sutartis, įskaitant iš šių sutarčių kilusius ginčus, perėjo *Revolut Bank UAB*.

lėšų. Pareiškėjas neneigia buvęs įspėtas banko apie sukčiavimo riziką, tačiau mano, kad bankas padarė ne viską, kad padėtų jam susigrąžinti Ginčijamų mokėjimų, atliktų sukčių naudai, lėšas. Pareiškėjo vertinimu, bankas taip pat nepakankamai komunikavo su juo pretenzijos nagrinėjimo metu, o informacija apie priežastis, dėl kurių Ginčijami mokėjimai negali būti atšaukti ir jų lėšos negali būti gražintos į pareiškėjo sąskaitą banke, buvo neaiški ir klaidinanti. Kreipimesi pareiškėjas prašo rekomenduoti bankui atlyginti pareiškėjo nuostolius dėl įvykdytų Ginčijamų mokėjimų.

Bankas nesutinka keisti priimto sprendimo nekompensuoti pareiškėjo nuostolių dėl įvykdytų Ginčijamų mokėjimų. Bankas teigia ne tik tinkamai įvykdęs paties pareiškėjo autorizuotus Ginčijamus mokėjimus, bet dar iki Ginčijamų mokėjimų patvirtinimo bei įvykdymo perspėjęs pareiškėją apie galimas su sukčiavimu susijusias rizikas. Bankas pažymi, kad, atlikę vidinį tyrimą dėl potencialaus pareiškėjo nuostolių atlyginimo, banko specialistai išsiaiškino, kad pareiškėjas buvo tinkamai informuotas banko automatizuotų sistemų apie abejotina bei įtartina numatomų Ginčijamų mokėjimų pobūdį ir kad, atlikus minėtus mokėjimus, egzistuoja reali tikimybė, kad pareiškėjas taps sukčių auka ir praras pervestas lėšas. Bankas, remdamasis vidinės sistemos duomenimis, nurodė, kad pats pareiškėjas atmetė jam atsiųstus banko naudojamoms saugumo sistemos pranešimus tvirtindamas ir vykdydamas 1-ąjį Ginčijamą mokėjimą, todėl banko saugumo sistema nebuvo aktyvuota vėliau atliekant 2-ąjį Ginčijamą mokėjimą, nes buvo laikoma, kad ši mokėjimo operacija yra atliekama jau patvirtintam naudotojui. Bankas mano, kad veikė tinkamai ir teisėtai – t. y. pagal teisės aktų ir paslaugų teikimo sąlygų nuostatas, todėl teigia, kad negali būti įpareigotas atlyginti pareiškėjo nuostolių dėl įvykdytų Ginčijamų mokėjimų, ir prašo atmesti pareiškėjo reikalavimą kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Pareiškėjo ir banko ginčas kilo dėl banko atsisakymo gražinti ir (ar) kompensuoti pareiškėjui jo mokėjimo kortele atliktų Ginčijamų mokėjimų sumų. Bankas atsisakymą tenkinti pareiškėjo reikalavimą grindžia aplinkybe, kad pareiškėjo autorizuotus Ginčijamus mokėjimus bankas tinkamai įvykdė, be to, apie su sukčiavimu susijusias rizikas tinkamai ir aiškiai įspėjo pareiškėją dar iki Ginčijamų mokėjimų patvirtinimo ir įvykdymo, todėl Ginčijamų mokėjimų sumų pareiškėjui bankas neturi pareigos kompensuoti. Pareiškėjas neneigia prieš įvykdant Ginčijamus mokėjimus buvęs įspėtas banko automatinėms saugumo sistemoms apie galimą sukčiavimo riziką, tačiau mano, kad bankas nesinėmė visų įmanomų veiksmų, kad padėtų pareiškėjui atgauti Ginčijamų mokėjimų sumas.

Dėl mokėjimo nurodymų įvykdyti Ginčijamus mokėjimus atšaukimo

Įvertinus tai, kad pareiškėjas siekia atgauti lėšas už Ginčijamus mokėjimus, t. y. siekia banko išduota mokėjimo kortele *Mastercard* atliktų Ginčijamų mokėjimų lėšų gražinimo, visų pirma pažymėtina, kad, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalimi, mokėjimo paslaugų vartotojas negali atšaukti mokėjimo nurodymo po to, kai jį gauna mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas, išskyrus šiame straipsnyje nustatytas išimtis. Minėto Mokėjimų įstatymo straipsnio 4 dalyje taip pat nustatyta, kad, pasibaigus 1 dalyje nurodytam laikotarpiui, mokėjimo nurodymas gali būti atšauktas tik tuo atveju, kai dėl to susitaria mokėjimo paslaugų vartotojas ir atitinkamas mokėjimo paslaugų teikėjas, o šio straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais būtinas ir gavėjo sutikimas. Mokėjimo paslaugų teikėjas gali imti komisinį atlyginimą už mokėjimo nurodymo atšaukimą, jeigu tai numatyta bendrojoje sutartyje. Taigi, pasibaigus Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nurodytam terminui, mokėjimo nurodymas gali būti atšauktas tik dėl to susitarus vartotojui ir jo mokėjimo paslaugų teikėjui, todėl nurodytos galimybės įtvirtinimas Mokėjimų įstatyme neturėtų būti vertinamas kaip priverstinis lėšų gražinimas mokėtojui, esant jo atitinkamam prašymui (pasibaigus 44 straipsnio 1 dalyje nurodytam terminui).

Pažymėtina, kad pareiškėjas į banką dėl Ginčijamų mokėjimų lėšų gražinimo kreipėsi jau tada, kai mokėjimo nurodymus įvykdyti Ginčijamus mokėjimus buvo gavęs bankas ir šios

mokėjimo operacijos jau buvo įvykdytos, todėl Mokėjimų įstatyme nustatytas mokėjimo nurodymo atšaukimo terminas jau buvo praėjęs.

Remiantis banko paslaugų teikimo sąlygų (angl. *Personal Terms*²) 18 punktu, vartotojo inicijuotas mokėjimo nurodymas gali būti atšauktas bet kuriuo metu vieną darbo dieną iki to momento, kai lėšos iš vartotojo (mokėtojo) sąskaitos turi būti nurašytos³. Tokios aplinkybės nagrinėjamo ginčo atveju taip pat nebuvo nustatytos, taigi, nebuvo nustatytos ir sąlygos, kada pagal banko paslaugų teikimo sąlygas mokėjimo nurodymus, patvirtintus šalių sutartu būdu, bankas gali atšaukti.

Nurodytų Mokėjimų įstatymo ir banko paslaugų teikimo sąlygų nuostatų kontekste pažymėtina, kad bankas, gavęs pareiškėjo prašymą susigrąžinti Ginčijamų mokėjimų lėšas, kreipėsi į gavėjo mokėjimo paslaugų teikėją dėl Ginčijamų mokėjimų atšaukimo ir jų sumų gražinimo į pareiškėjo sąskaitą banke, tačiau 2022 m. birželio 29 d., po kelių nesėkmingų bandymų susisiekti su gavėjo mokėjimo paslaugų teikėju, buvo konstatuota, kad Ginčijamų mokėjimų lėšos negali būti gražintos į pareiškėjo sąskaitą banke, gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui nekomunikuojant su banku – taigi, neatsakant į banko pateiktus pareiškėjo prašymus atšaukti Ginčijamus mokėjimus.

Pareiškėjas kreipimesi, be kita ko, teigia, kad banko pateikta informacija apie priešastis, dėl kurių Ginčijami mokėjimai negali būti atšaukti ir jų lėšos negali būti gražintos į pareiškėjo sąskaitą banke, buvo neaiški ir klaidinanti. Nors ginčo byloje nėra pakankamai duomenų, kad pareiškėjo nurodyta aplinkybė galėtų būti vienareikšmiškai patvirtinta ar paneigta⁴, tačiau Lietuvos bankas atkreipia dėmesį, kad pareiškėjas galėjo turėti pagrįstų lūkesčių, kad bankas, nagrinėdamas jo prašymą dėl Ginčijamų mokėjimų atšaukimo ir (ar) jų lėšų gražinimo (kompensavimo), pateiks išsamesnius ir tikslesnius paaiškinimus, kodėl jo prašymo atšaukti Ginčijamus mokėjimus neįmanoma patenkinti, tiksliau – kokios konkrečios priešastys lėmė tai, kad šiuo atveju Ginčijamų mokėjimų lėšos negalėjo būti sugrąžintos į pareiškėjo sąskaitą banke, kaip to pageidavo pareiškėjas. Kita vertus, vertinant banko veiksmų pagrįstumą ir teisėtumą, kaip ir atitinkamai paties pareiškėjo bankui keliamo reikalavimo pagrįstumą ir teisėtumą, būtina pažymėti, kad, kaip jau buvo konstatuota, mokėjimo nurodymas gali būti atšauktas tik tuo atveju, kai dėl to susitaria mokėjimo paslaugų vartotojas ir atitinkamas mokėjimo paslaugų teikėjas, o tais atvejais, kai mokėjimo operacija inicijuojama gavėjo ar per gavėją, būtinas ir gavėjo sutikimas. Tai reiškia, kad, suėjus mokėjimo nurodymo neatšaukiamumo terminui, mokėjimo nurodymas gali būti atšauktas tik Mokėjimų įstatyme ir su mokėjimo paslaugų teikėju sudarytoje bendrojoje sutartyje nurodytomis sąlygomis, todėl galimybės tam tikrais specifiniais atvejais atšaukti pateiktą mokėjimo nurodymą įtvirtinimas Mokėjimų įstatyme neturėtų būti vertinamas kaip priverstinis lėšų gražinimas mokėtojui, esant jo atitinkamam prašymui. Nagrinėjamo atveju, nors bankas pateikė gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui prašymą atšaukti pareiškėjo Ginčijamus mokėjimus, gavėjo sutikimas atšaukti Ginčijamus mokėjimus, kaip būtinoji sąlyga pagal teisės aktų reikalavimus tai padaryti, nebuvo gautas. Duomenų ar aplinkybių, galinčių patvirtinti pareiškėjo teiginį, kad bankas nesiėmė pakankamai veiksmų tam, kad padėtų pareiškėjui atgauti Ginčijamų mokėjimų lėšas, ar kad gavėjo sutikimas nebuvo gautas dėl nuo banko priklausančių aplinkybių, ginčo nagrinėjimo metu nenustatyta. Priešingai – vadovaujantis pirmiau analizuotomis aplinkybėmis, manytina, kad bankas ėmėsi reikiamų veiksmų, galimų atitinkamoje situacijoje, kad Ginčijamų mokėjimų lėšos būtų gražintos į pareiškėjo banko sąskaitą, tačiau teisės aktuose ir šalių susitarime (banko paslaugų teikimo sąlygose) nustatytos sąlygos atšaukti mokėjimo nurodymus ir gražinti jų lėšas į mokėtojo (šiuo atveju – pareiškėjo) sąskaitą nebuvo įvykdytos.

Dėl Ginčijamų mokėjimų lėšų gražinimo ir (ar) kompensavimo

Pareiškėjo reikalavimas atlyginti jo nuostolius, galėjusius, pareiškėjo teigimu, atsirasti bankui netinkamai veikus, pagal savo esmę laikytinas reikalavimu taikyti civilinę atsakomybę banko atžvilgiu. Pagal civilinės atsakomybės sampratą, civilinė atsakomybė – tai turtinė prievolė, kurios viena šalis turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas, o kita šalis privalo atlyginti padarytus nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas (Lietuvos

² <https://www.revolut.com/lt-LT/legal/terms>

³ Tekstas originalo – anglų – k.: „You can cancel a payment (including a recurring payment or a SEPA direct debit) at any time up to the end of the business day before the payment is due to be paid from your account.“

⁴ Ginčo byloje esančiame susirašinėjime su pareiškėju bankas buvo nurodęs, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas bankui pateikė atsakymą, jog gavėjo mokėjimo sąskaitoje nėra likę pakankamai lėšų. Vis dėlto bankas atsiliepime Lietuvos bankui laikosi pozicijos, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas į pateiktus prašymus atšaukti pareiškėjo Ginčijamus mokėjimus, nepaisant keleto bandymų susisiekti, nepateikė jokio atsakymo.

Respublikos civilinio kodekso (toliau - CK) 6.245 straipsnio 1 dalis). Vadovaujantis CK 6.246 straipsnio 1 dalimi, civilinė atsakomybė atsiranda neįvykdžius įstatymuose ar sutartyje nustatytos pareigos (neteisėtas neveikimas) arba atlikus veiksmus, kuriuos įstatymai ar sutartis draudžia atlikti (neteisėtas veikimas), arba pažeidus bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai. Taigi, civilinė atsakomybė atsiranda esant asmens, įpareigoto atlikti atitinkamus veiksmus ar nuo jų susilaikyti, neteisėtiems veiksams ar neveikimui, taip pat kaltei dėl šių neteisėtų veiksmų padarymo ar neveikimo, žalai ir priežastiniam ryšiui tarp veiksmų ar neveikimo ir atsiradusios žalos (CK 6.246–6.249 straipsniai)⁵. Be to, CK 6.256 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad kai sutartinės prievolės neįvykdo ar netinkamai ją įvykdo įmonė (verslininkas), tai ji atsako visais atvejais, jei neįrodo, kad prievolės neįvykdė ar netinkamai ją įvykdė dėl nenugalimos jėgos, jeigu įstatymai ar sutartis nenumato ko kita.

Kasacinis teismas savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, kad sutartinei civilinei atsakomybei žalos (įskaitant negautas pajamas) atlyginimo forma (CK 6.245 straipsnio 3 dalis, 6.256 straipsnis) taikyti nepakanka sutarties neįvykdymo (pažeidimo) fakto, sutartinei civilinei atsakomybei taikyti yra būtinas šių sąlygų visetas – bent vienos sąlygos nebuvimas eliminuoja civilinės atsakomybės taikymo galimybę⁶. Taigi, nagrinėjamu atveju civilinė atsakomybė banko atžvilgiu bendraisiais CK nustatytais pagrindais galėtų būti taikoma tik nustačius visų trijų civilinės atsakomybės sąlygų – neteisėtų banko veiksmų, pareiškėjo nuostolių (negražintų Ginčijamų mokėjimų sumų) ir priežastinio ryšio tarp banko neteisėtų veiksmų ir pareiškėjo nuostolių – visumą.

Pareiškėjas kreipimesi teigia, kad bankas turėtų kompensuoti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, nes bankas, pareiškėjo vertinimu, nesiėmė reikiamų veiksmų, kad padėtų pareiškėjui susigrąžinti Ginčijamų mokėjimų lėšas. Be to, pareiškėjas teigia, kad vartotojams, nukentėjusiems nuo analogiškų sukčiavimo atakų, bankas ir (ar) kiti mokėjimo paslaugų teikėjai kompensavo jų nuostolius, todėl ir pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumos, pareiškėjo teigimu, pervestos sukčiams, turėtų būti kompensuotos.

Vertinant, ar nustatytos prielaidos konstatuoti banko neteisėtus veiksmus, kaip būtinąją civilinės atsakomybės taikymo sąlygą, reikia vadovautis ginčo byloje esančiais duomenimis ir ginčo nagrinėjimo metu nustatytais aplinkybėmis (jų visuma). Kaip jau buvo konstatuota pirmiau, banko veiksmai, vykdant pareiškėjo prašymą dėl pareiškėjo Ginčijamų mokėjimų atšaukimo ir jų lėšų gražinimo į pareiškėjo sąskaitą banke, laikytini pagrįstais ir pakankamais nustatytų aplinkybių ir teisės aktų reikalavimų, keliamų bankui, kaip mokėjimo paslaugų teikėjui šiuo atžvilgiu, kontekste. Be to, kaip minėta, pareiškėjas kartu su kreipimusi nepateikė jokių duomenų, kurie pagrįstų jo teiginį, kad bankas nesiėmė pakankamai veiksmų, kad padėtų susigrąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų lėšas, pareiškėjas taip pat nenurodė, kokių kitų priemonių, jo vertinimu, bankas turėjo imtis, kad jo prašymas atšaukti Ginčijamus mokėjimus būtų sėkmingai įvykdytas (t. y. Ginčijamų mokėjimų lėšos gražintos į pareiškėjo banko sąskaitą). Priešingai – ginčo nagrinėjimo metu nustatyta, kad bankas neturėjo pagrindo atšaukti tinkamai pareiškėjo autorizuotų mokėjimo nurodymų įvykdyti Ginčijamus mokėjimus, nenustatyta ir jokių kitų aplinkybių, kurios suponuotų banko veiksmų galimą neteisėtumą vertinamų aplinkybių kontekste. Nors pareiškėjas kreipimesi teigia, kad vartotojams, nukentėjusiems nuo trečiųjų asmenų (sukčių) iš esmės analogiškais aplinkybėmis, nuostoliai dėl atliktų mokėjimų buvo kompensuoti jų mokėjimų paslaugų teikėjų, tarp jų ir banko, tačiau Lietuvos bankas nenustatė jokių patikimų duomenų, kurie galėtų pagrįsti šį pareiškėjo teiginį. Kita vertus, pažymėtina ir tai, kad aplinkybė, jog bankas ar kitas mokėjimo paslaugų teikėjas iš esmės analogiškais ar panašiomis aplinkybėmis galėjo, pavyzdžiui, gera valia (t. y. savo sąskaita) kompensuoti vartotojui jo nuostolius dėl sukčių naudai atliktų mokėjimų, savaime jokiu būdu nesuponuoja išvados, kad bankas ar kitas mokėjimo paslaugų teikėjas tokiu atveju pripažįsta veikęs netinamai ir (ar) neteisėtai, nes tokį banko ar kito mokėjimo paslaugų teikėjo sprendimą gali lemti ir daugybė kitų priežasčių, kurių nelemia, bet ir nedraudžia teisės aktų reikalavimai (pavyzdžiui, siekis išsaugoti gerus santykius su klientu). Kaip nustato pirmiau aptartos CK nuostatos, vertinant pareiškėjo reikalavimo pagrįstumą, būtina nustatyti, ar bankas veikė teisėtai ir pagrįstai, ar priešingai – nustatyta banko neteisėtų veiksmų aplinkybė, kaip būtinoji sąlyga – prielaida vertinti banko civilinės atsakomybės dėl pareiškėjo nuostolių atlyginimo klausimą. Vis dėlto ginčo nagrinėjimo metu nustatyta, kad konstatuoti banko veiksmų neteisėtumo pareiškėjo atžvilgiu nėra pagrindo.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2002 m. balandžio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje UAB „Vasario koncernas“ prieš Teisingumo ministeriją, bylos Nr. 3K-3-600/2002.

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-144-915/2018, 31 punktą.

Pažymėtina, kad neteisėti veiksmai yra būtinoji sutartinės atsakomybės sąlyga, – nenustačius neteisėtų veiksmų, nėra pagrindo sutartinei civilinei atsakomybei kilti⁷. Tai reiškia, kad, neįrodžius bent vienos iš nurodytų atsakomybės sąlygų, žalos atlyginimas negalimas, nes žalai atlyginti nėra teisinio pagrindo⁸. Vadinasi, nagrinėjamu atveju nenustačius banko neteisėtų veiksmų, kaip būtinosios civilinės atsakomybės taikymo sąlygos, kitos civilinės atsakomybės sąlygos (šiuo atveju – priežastinis ryšys tarp pareiškėjo žalos (Ginčijamų mokėjimų sumos) ir neteisėtų veiksmų) nenustatinėtinos.

Vadovaujantis nustatytais aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad banko veiksmai įvykdant pareiškėjo Ginčijamus mokėjimus, o vėliau ir pareiškėjo prašymą dėl Ginčijamų mokėjimų atšaukimo ir (ar) jų lėšų gražinimo vertintini kaip teisėti ir pagrįsti, taip pat į tai, kad nebuvo nustatytos būtinosios banko civilinės atsakomybės taikymo sąlygos, darytina išvada, kad tenkinti pareiškėjo reikalavimo ir rekomenduoti bankui kompensuoti pareiškėjui jo nuostolius dėl Ginčijamų mokėjimų įvykdymo – 2 000 GBP, nėra teisinio pagrindo, todėl pareiškėjo reikalavimas atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gruodžio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-478/2011; 2012 m. kovo 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-94/2012.

⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-5/2009; 2010 m. gegužės 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-219/2010; 2013 m. gruodžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-634/2013; kt.